

FREMSTILLINGSTEKST: Introduktion til islam

Fra: *Grundbog til Religion C, Systime* (uddrag)

Læsespørgsmål til lektien:

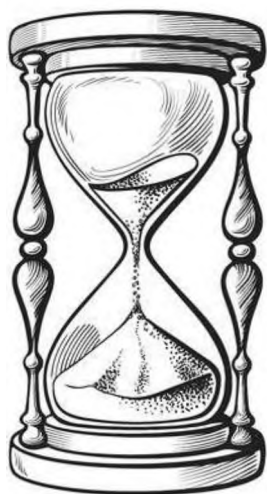
- Beskriv Gud?
- Hvem var Muhammed?
- Hvad er Koranen?
- Hvornår er Koranen blevet til?
- Hvordan opstod islam?

Navn:

Ordet islam kommer af ordet **salama**, som betyder fred, harmoni, hengivelse. Islam er et verbum, som betyder at underkaste sig eller at være lydig.

De, der er tilhængere af islam, kaldes **muslimer**. Muslim betyder "den, der underkaster sig".

Den teologiske forklaring er, at guden er almægtig og har krav på menneskets absolutte lydighed. Underkastelsen skal forstås som en underkastelse i taknemmelighed over for den, man skylder alt. Hermed understreges den etik, som betegner islam, nemlig ydmyghed.

Opståen:

Islam opstod i begyndelsen af 600-tallet e.v.t. på den arabiske halvø, da Muhammed og hans tilhængere introducerede en monoteistisk opfattelse af Gud for det polyteistiske samfund i Mekka og Medina. Islam har hentet en del af sit teologiske stof fra jødedom og kristendom, bl.a. idéen om én gud (monoteisme) og profeterne.

Udbredelse

I løbet af 700-tallet ekspanderede det muslimske ummayyadekalifat, således at næsten hele Mellemøsten, Nordafrika og det meste af den iberiske halvø kom under muslimsk herredømme. I 754 opstod abbasidekalifatet med hovedsæde i Bagdad. I 1000-tallet opstod fatimidekalifatet som konkurrent til umayyaderne og abbasiderne. Da tyrkiske nomadestammer invaderede det muslimske imperium i 1100-tallet og samtidig konverterede til islam, skabtes det hidtil største muslimske imperium, det osmanniske rige. Det osmanniske rige opløstes i 1923.

Islam er i dag udbredt over hele Mellemøsten, dele af Asien, Nordafrika og Indonesien. Desuden er en stor del af Nordindiens befolkning muslimer, og i Bangladesh er majoriteten muslimer.

Hovedretninger

Der er to hovedretninger inden for islam: **sunni** og **shia**. Det anslås, at mellem 80 og 85% af alle muslimer er sunni-muslimer. I Iran, Bahrain og Irak udgør shia-muslimer dog majoriteten.

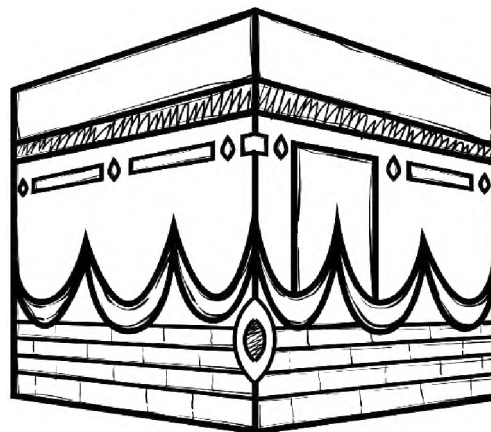
Helligskrifter

Koranen: Muslimernes hellige bog er inddelt i 114 suraer (kapitler). Kapitlerne er igen inddelt i ayat (vers). Koranen indeholder de åbenbaringer, Muhammed fik ifølge den muslimske tradition. Koranen blev samlet som skrift og autoriseret af kaliffen Uthman omkring år 650 e.v.t., hvorved alternative kopier af Koranen blev destrueret.

Sunnaen: Overleveringer om, hvad Muhammed gjorde, sagde og forbød. Disse beretninger blev samlet i Hadith-tekstsamlinger under abbasidekalifatet efter år 750 e.v.t. Der er ikke enighed om, hvilke **Hadith**-tekster der er troværdige. De opdeles i kategorierne: sande, accepterede, svage eller fabrikerede efter beretterens troværdighed. Hadith-litteraturen bliver ikke opfattet som åbenbaringer og har derfor ikke samme status som Koranen.

Tilblivelse

Islam opstod på den arabiske halvø i 600-tallet e.v.t. Samfundet på den arabiske halvø var i 600-tallet præget af rivaliserende nomadestammer, som levede af karavanehandel og kameldrift. hvor karavaneruterne mødtes, opstod der byer. En af de centrale byer var Mekka. Mekka blev derfor et vigtigt kultsted for mange af de centrale guder. I byens midte lå **Kabaen** (ordet betyder kubus, terning), som på Muhammeds tid var indviet til guden Hubal. Også guden Allah havde sin kult omkring Kabaen. Man ofrede korn og kvæg til guden Allah. Det var kun medlemmer af byens mest indflydelsesrige slægter, der kunne fungere som præster ved byens helligdom.

Islams tilblivelse beror på manden **Muhammed ibn Abdallah**, som kom fra en af områdets mest indflydelsesrige stammer, Quraysh-stammen. Den fik bl.a. en del af de store indtægter, valfarterne til Kabaen gav. Historisk set ved man ikke meget om Muhammeds opvækst, men man ved, at Muhammeds far døde før Muhammed blev født, og at hans mor døde, da han var seks år gammel. Muhammed voksede derfor op hos sin bedstefar, og Muhammeds onkel, Abu Talib, tog sig af Muhammeds opvækst, da bedstefaren senere døde. Man ved kun ganske lidt om hans religiøse interesser, ud over hvad sunnaen (profeten Muhammeds sædvane) foreskriver, men han har sandsynligvis været interesseret i religiøse spørgsmål.

Muhammed har kendt til de to skriftreligioner, jødedom og kristendom, idet der både var jødiske stammer og måske også enkelte kristne grupperinger i området. Muhammed har muligvis stiftet bekendtskab med kristne munke og menigheder på karavanerejser til Syrien og gennem sin kone Khadidja's fætter, som var kristen. Den jødiske tro og jødiske ritualer var almindeligt kendt i de arabiske byer.

Ifølge sunnaen kunne Muhammed hverken læse eller skrive. Det ser muslimerne som et bevis på, at de åbenbaringer, han fik, måtte komme fra Gud. Det er dog tvivlsomt, at Muhammed hverken kunne læse eller skrive, for på et tidspunkt var han gift med en rig købmandsenke, Khadidja, og havde tilmed ansvar for forretningen.

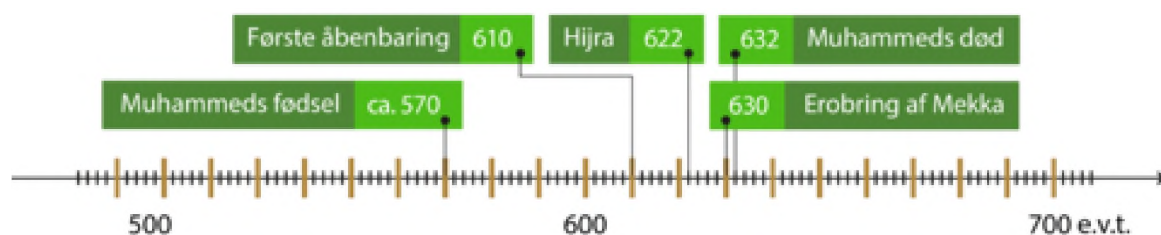
Da Muhammed begyndte at udbrede sine åbenbaringer til befolkningen i Mekka, blev det anset for en trussel imod de indtægter, valfarten til Kabaen gav byen.

Efter Abu Talibs død voksede kritikken af Muhammed, og han indgik aftaler med de ledende jødiske klaner i byen Yatrib (Medina) om at slå sig ned der.

I år 622 udvandrede Muhammed og hans første tilhængere. Denne begivenhed kaldes hijra og markerer år 1 i den muslimske tidsregning.

Muhammed drog med sine tilhængere 300 km til Medina, hvor de grundlagde det første muslimske samfund (**ummah**).

Muhammed vendte efter mange kampe tilbage til Mekka, hvor han i år 630 indviede Kabaen som muslimsk kultsted.

Tidslinje over Muhammeds liv.
Publizon/Systime

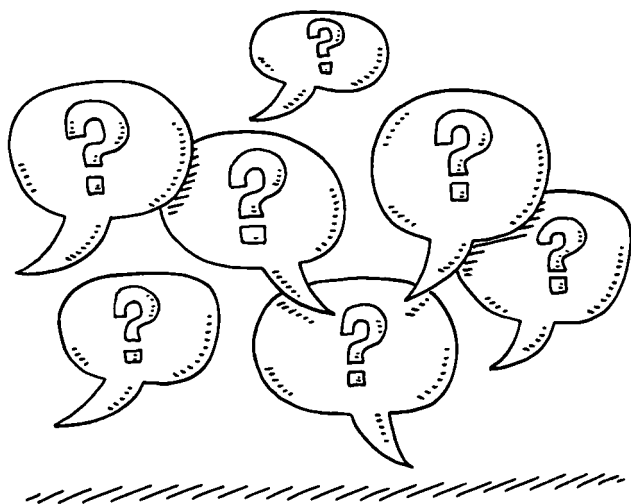
Den nye religions udvikling

Ifølge sunni-muslimske overleveringer havde Muhammed ikke udpeget nogen til at lede det muslimske samfund, hvorimod shia-muslimske overleveringer anfører, at Muhammed havde udpeget sin svigersøn (og fætter) Ali som sin efterfølger.

Det blev Abu Bakr - en af dem, som fra starten havde fulgt Muhammed - der blev udpeget som hans efterfølger (hans **kalif**, som betyder stedfortræder) og dermed leder af det nye samfund. Ali må have accepteret dette valg, for han fortsatte i kredsen af ledende personer.

Da Abu Bakr efter to år blev slået ihjel, overtog Muhammeds anden svigerfar Umar lederskabet. Da også han blev dræbt, blev Uthman den tredje kalif. Kaliffen Uthman sørgede ifølge den islamiske tradition for, at de åbenbaringer, som var blevet nedskrevet, blev samlet til værket Koranen.

Det var imidlertid ikke alle, der var tilfredse med lederskabet efter Muhammeds død. En gruppe mente, at Ali var blevet forbigået. De kaldtes Alis parti Shi'at (**Shi'at** betyder "Alis parti" på arabisk). Da Uthman også blev myrdet, valgte folk i Medina Ali som den fjerde kalif. Man skulle tro, at en yderligere splittelse var undgået. Men sådan gik det ikke. En af Uthmans slægtninge var utilfreds med, at Ali undlod at retsforfølge dem, der havde myrdet Uthman. Efter et mislykket mæglingsforsøg udviklede uenighederne sig, og Ali blev myrdet i byen Kuffa i Irak. Dermed var det muslimske fællesskab splittet i to fløje: **1. Sunni-muslimerne**, der mente, at den nye leder skulle findes blandt Uthmans efterfølgere

(**Yazid**), og **2. Shia-muslimerne**, der så Alis søn Hussain som den nye leder. Shia-muslimerne begrundet det med, at den legitime leder skal være blodsbeslægtet med Ali og Fatima. Da Hussain var på vej til Irak for at lade sig hylde som leder, blev han og hans følge indhentet ved Kerbala og dræbt.

Efter mordet Hussain (og Hassans død) fastlagde den sunni-muslimske ummah, at enhver i princippet kunne blive valgt til leder (**kalif**), når blot han levede op til den sædvane (**sunna**), Muhammed havde gjort gældende. I praksis blev

det Yasid, Uthmans efterkommer, der blev den nye leder i det daværende ummayade-kalifat.

Ideelt set skal den muslimske ummah ledes af en folkevalgt, retfærdig kalif, der regerer i overensstemmelse med Koranen. I praksis kan det diskuteres, om der nogensinde har været et muslimsk samfund, der levede op til dette ideal.